

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — **Pentru economi: numai 6 cor. la an!** „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

— Manuscrisurile nu să dau înapoi. —

Vreme perdută.

Așa ar putea fi numit timpul, pe care conducerea partidului nostru național l-a petrecut stînd de vorbă cu solul puterii, Tisza Istvan, asupra întrebării, că oare nu s'ar putea ajunge cumva la o apropiere între Români și Unguri, ori chiar la o „pace” între ei?

Adevărat, că conducerea partidului nostru național, a fost așazicînd datoare a intra în vorbă cu omul puterii, dacă a poftit'o la povești politice. Singurul lucru care n'ar fi trebuit făcut, era, ca nici în vremea fîrguelilor, partidul să nu-și fi încetat deloc lucrările sale politice, ci să și-le ducă mai departe înainte, fără privire la aceea, că unii trimiși ai săi s'au la sfat cu trimisul acelora. Ca să luăm o pildă simplă, aci e războiul între Turci și Bulgari. Armatele să ciocnesc, să mușcă de moarte la Adrianopol, Bulair, Ceatalgea, hotarele albe de zăpadă sunt roșite de sîngele vărsat de ele, — și în același timp solii de pace încearcă a să înțelege. Luptele de pe cîmpul de războiu dau tocmai o înșămîntate și o greutate solilor și stăruințelor lor!

La noi tabăra puterii așa și făcea. Până cînd solul ei cu inimă de hienă, Tisza, zimbînd viclean, rînjindu-se mai mult decît zimbînd, spre solii noștri, sta de vorbă cu ei, pe atunci liniile lor de foc înaintau mereu spre noi, atacîndu-ne cu cele mai nouă arme: legea de vot vrășmașă, prigonirea culturii noastre și a tot ce e românesc, — iar noi încetasem focul, retrăsesem și stegulețul ce era să desfășurăm, Manifestul ce era deja gata, și și încolo încelarăm ori-ce mișcare, ori-ce foc.

Și acum vine conducerea partidului și, prin o veste oficială, ne spune aceea, ce era de prevăzut, că n'a ajuns la nici o înțelegere cu solul puterii, și ne invită să ne vedem iar de lupta noastră mai departe, că de pace n'avem parte! Vestirea conducerii noastre ne spune, că a fost învitată la aceste perfractări, și a intrat în ele cu deplină bună credință, pe care bună credință a bănuț'o și la ceilalți (deși asta nu trebuia crezut). Partidul nostru a cerut să se dea poporul român chezeșie, cî il va fi asigurată ființa sa națională, să i-se dea puțința

unei dezvoltări culturale, morale și economice. ca popor de sine!

Dar solul puterii nu s'a arătat gata a da așa ceva poporului român în statul ungar. (Tisza cerea ca Românii să între și ei, ca Sașii, în partidul dela putere, cînd apoi s'ar da unuia altuia cîte un os de ros, dar în schimb toți să tacă, lăsînd poporul pradă politiceii lor de maghiarizare!)

(Nepuțin ajunge la înțelegere, s'au despărțit care la ale sale, — rămînînd ca partidul național român să-și urmeze lupta sa politică pentru asigurarea ființei naționale a acestui popor, și spriginirea trebuințelor lui de viață!

Așa ne place tuturor. La această luptă să ne cheme partidul și va primi spriginul nostru insușejit totdeauna! Dela „bunăvoința” străinului să nu așteptăm nimic, ci să ne smulgem ce e al nostru, prin muncă încordată, străruitoare, știutoare de sine, biruitoare!

Unele-altele.

„LUMINA”

Iarăș vedem publicat un bilanț (încheiere a socoșilor) de-al băncii „Lumina” dela Sibiu, bancă înființată cu scopul nobil de a veni în măsură mai simțită în ajutorul bisericeii și a școlilor noastre populare, prin aceea, că va da aproape de zece ori așa de mult din cîștigul seu curat pentru scopuri culturale, pe cît dau cele din sulă) a cîștigului lor curat pentru scopuri de binefacere, „Lumina” lalte bănci. Aproape toate băncile noastre dau numai 5% (cinci dă 45%). (Numai puține, ca „Cassa de păstrare din Seliște, „Crișana” din Brad, „Ardeleana” din Orăștie și doar încă una două, dau mai mult ca 5% pentru scopuri culturale)

Luîndu-se după măsura celor lalte bănci, dînd adecă și ea numai 5 din sulă, „Lumina” ar fi trebuit să dea ăstan conzistoriului din Sibiu pentru ajutorarea școalelor sale populare, numai 1000 cor., dar ea îl dă 9230 cor., cu cari conzistorul să ajută bine în lipsa lui cea mare pentru spriginirea școlilor noastre! Anul trecut îl putuse da numai 7000, ăstan deja peste 9000, și cu vreme i-a ajutat Dumnezeu să poată da 15—20 mii și mai mult.

O astfel de bancă vrednicește toată lauda noastră și aceea, ca poporul să o înțîmpine cu bine!

Cîndul bun cu care a fost întemeiată, iată-l întrupîndu-se pe încetul și frumos. Li dorim o dezvoltare tot mai repede și mai puternică. Iar în această dezvoltare o putem ajuta noi înșine cu toți, dacă de pildă, îi punem la îndemînă și noi, marea obște, banii ce ne prîsosc, trimițîndu-i ei spre păstrare, ca depuneri. Ea ne dă tot alitea interese (camătă) după banii depuși la ea, ca și alte bănci, apoi învirtîndu-i printre cei ce au lipsă, cîștigă și ea ceva după ei și cu cît va cîștiga mai mult cu alit va putea da și ea mai mult pentru nobilul scop pe care îl sprigineste.

Alegere la Sasca.

Deputatul ales în rîndul trecut, din păcatele noastre, în cercul Sasca, baronul Duca de Cadar, a murit zilele trecute, rămînîndu-i gol sceunul lui de deputat din dietă.

Fiînd cercul Sasca unul din cele mai curate cercuri românești, — conducerea partidului nostru național a hotărît, a nu mai lăsa cercul, cum l'a lăsat în rîndul trecut, pe mîna unui om al stăpînirii, ci a pași acum cu un candidat național din cei mai curați și neînduplecați.

Asupra dlui Dr. Aurel Vlad a căzut sorocul să primească lupta în noua alegere în cercul Sasca.

Cînd vestim despre aceasta pe alegătorii falnicului cerc alui Vincențiu Babeș de pe vremuri, — nu simțim trebuința a le spune mult că cine e Dr. Aurel Vlad cel care ia în mînă steagul partidului național spre a da cu el atac asupra steagului murdar pe care partidul „muncii”, partidul lui Lukács cel cu milioanele din poveste, — îl va trimite și el în cerc.

Lucru e azi mai limpede ca ori-și-cînd: Acel alegător care să dă pe lîngă steagul nostru național, cel sărac dar cinstit!, — arată că el însuși poate fi sărac, dar e cinstit!, — iar cel ce să va strecura codiș spre steagul „muncii” cel atit de pătat prin lucrurile ieșite la iveală despre el, — pe sineși să arată, că-i mai place mardăria și stricăciunea, decît omenia și curățenia!

Dacă Românii din cercul Sasca, vor fi, — așa precum avem drept a nădăjdui despre ei că vor fi, — atunci un candidat ce ar veni pur-

fiînd în mînile sale steagul partidului „muncii”, n'ar fi iertat nici să cuteze a pași în fața acestor alegători români, — așa desprej și întoarcere de cătră el, să înțîmpine în cerc!

Încă o lovitură, guvernului.

— Ministrul de culte Zichy, lapadă și el slujba, de scirba lui Lukács! —

Ziua de Luni (24 Febr. n.) a vărsat un nou duș de apă rece asupra nespălatului ministru Lukács, făcîndu-l să strănule rău de răceala lui:

Ministrul peste trebile bisericilor și a școlilor, groful Ioan Zichy, fără să-i mai spună multe lui Lukács, s'a dus Luni la Viena, s'a înștiințat la Curte că ar avea o vorbă cu Împăratul, și, primit fiînd, i-a spus Maestății Sale, că el nu mai poate sta în scaunul de ministru alături cu Lukács, despre care prea au ieșit la lumină lucruri urite și de cari acela n'are curagiul să se spele naintea legii!

Maestatea Sa a primit retragerea ministrului seu, — care apoi a venit napoi la Pesta și Lukács numai acum a aflat ce lovitură a căpătat în... ceafă, dela soțul seu, grof Zichy!

Numai nainte cu vre-o lună de zile fugi de lîngă el și ministrul dreptății (de justiție), și să vorbește că și cel de finanțe (peste visteria țării) ar avea de gînd să plece. Căci Lukács arăfîndu-se așa laș, și nepuținindu-se limpezi de vina mare ridicată asupra lui, de a fi înștrăinat bani mari ce să cădea să curgă în punga statului, făcîndu-i să rățăcească în cassa partidului, de unde apoi face cu ei ce vrea, că acolo nime nu are drept a-l mai cerceta, — oameni ce-și prețuesc curățenia numelui și ca politici, nu mai pot sta alături de el! Sub un astfel de ministru mai pot sta numai nebleznici ca depuiații munkaiști, aleși pe acei bani spurcați, — printre cari și vre-o 40 de deputați aleși cu voturile Românilor celor prăpădiți.

„Victoria”

Cîștiguri ce ni-se par de-adreptul genante. — Observări ce mai privesc și pe alte unele bănci.

Avem înaintea noastră raportul (darea de samă) pe care direcțiunea băncii „Victoria” din Arad l'a celit acționarilor săi veniți la adunarea generală a băncii în 23 Februarie în palatul institutului.

Găsim în acest raport cîteva ziceri duioase, ce par că vreau să înmoaie inimile domnilor acționari și să le plece spre jertfă și spre mulțumire cu puțin..

„Frica de un războiu european — zice raportul, a stîrnit adevărată zăpă-

ceală, ...criză financiară ...și banii au ajuns grozav de scumpi!..

Tot pe timpul acesta critic (cu primejdii) au început potop ne-mai pomenit și ploile din toamnă, cari au nimicuit o parte însemnată din roada de cîmp și de vii a anului trecut, trăgînd astfel după sine criză economică...

După acestea, fiecare celitor să așteaptă să audă spunîndu-se, drept urmare și încheere, cam așa:

...N'am putut, dară, dragii nostri acționari, să vă adunăm cîștiguri prea mari, că n'am putut strînge pe datorații nostri, mai toți popor plugar de cel lovit de „ploile ce i-au nimicuit roada cîmpului și a viilor“, n'am putut trage și noi o piele de pe ei, dacă una a tras'o Dzeu, ci ne-am lăsat modrului, și am cruțat pe bietul nostru popor frate, talpa vieții noastre și izvorul nostru de viață! De aceea n'am sporit în cîștig față de anul înaintaș, ci am stat pe loc, ori am dat chiar înapoi... În schimb, avem marile cîștig, de a vă putea arăta, că am fost un scut și o mamă ocrotitoare, pentru acest popor, pentru care ne lăudăm că am înființat băncile noastre!...

Cu ce aplauze, cu ce vorbe de bucurie am întîmpina și noi un astfel de raport al unei Direcțiuni de bancă! Ce magnet ar fi acesta pentru tot sufletul românesc, care ar vărsa lacrimi de bucurie și de fericire, că l'a miluit Dzeu cu așa conducători și ocrotitori!

Dar, fugi dela mine închipuire nebună, tu luminează din aite lumi, tu schintee din sufletul lui Dzeu, căci nu de așa ceva e vorba aci, ci de ceva cu totul tot — o mensesc, pămîntesc, din lut, nu din razele sfîntului ideii!

Raportul direcțiunii puternice bănci „Victoria“, spune mai încolo următoarele:

Pe lingă toată starea asta critică economică și financiară (adecă pe lingă toate greutățile din viața economilor, măestrilor, negustorilor și celorlalți toți cari au de lucru, ca datorași, cu banca, și pe lingă toate greutățile de pe piețele de bani, din „lumea financiară“), — cu mulțumire vă aducem înainte roadele îmbucurătoare, și, ca dovadă despre consolidarea (întărirea) băncii noastre, vă facem cunoscut, că... activele (sumele de bani învîrtite de bancă) au fost cu 284 mii mai mari ca anul trecut; venit brut (peste tot) cu 343 mii mai mare decît în anul trecut, și venitul curat cu 121 mii mai mare ca în anul trecut!..

Ne bat la ochi cifrele acestea. Ne uităm în bilanșul anului trecut. Vedem că anul trecut banca asta a avut un cîștig de numai 282.000, iar astan are 403 mii, cu 121 mii mai mult! Cu a treia parte mai mult! Peste 30% creștere! Căutăm să vedem de unde a putut dobîndi acest uriaș spor de cîștig? Trebuie să-i fi crescut grozav și sumele ce i-au stat la îndemînă pentru învîrtire: capitalul propriu, fondurile, depunerile și reescontul (banii luși de ea împrumut dela alte bănci mai mari, pentru a face cîștig cu ei). Și iaca ce aflăm: Capitalul

propriu e tot cel vechiu: 2 și jumătate milioane; fondurile proprii nu i-au fost cu mult mai mari ca în anul de mai nainte, depunerile spre fructificare nu i-au crescut cu nimic în 1912, ba au dat înapoi; reescontul asemenea nu i-a crescut decît cu puțin. Totuși, atunci cînd toate „activele“ (sumele de învîrtire) i-au crescut cu numai 284 mii față de anul înaintaș, cîștigul peste tot (brut) al băncii a crescut cu 343 mii, și venitul curat cu 121 mii!

Cum să poate lucrul acesta? Apoi iaca cum s'a putut:

Pornind dela cuvîntul scos la iveală cu multă gravitate în raportul direcțiunii, că... „banii au ajuns grozav de scumpi“ — banca a urcat și ea grozav de tare camelele pentru toate împrumuturile date de ea! Dacă creditorii ei, băncile mai mari decît ea, care îi dau ei împrumut (reescontul), au urcat față de ea camelele cu vre-o 3 procente, ea a urcat față de ai sei datorași cu vre-o 4 procente (ca să cîștige și după urcare un procent, deși cîștigul și-l avea deja în suma procentului de mai nainte).

Și apoi aci e buba, aici e cheia care ne arată, că de unde a căzut pe bancă norocul acesta mare, de a cîștiga în un an așa de rău economic, mai mult decît în ori-ce an cu slări regulate!

Banca ne spune că „banii au ajuns grozav de scumpi“, ca să ne pară întemeiat că și ea a scumpit grozav împrumuturile față de datorașii sei.

Dar să vedem care bani au ajuns grozav de scumpi? Apoi au ajuns de fapt grozav de scumpe cele 6 milioane ce le are împrumutate dela alte bănci (reescontul), dar nu i-au fost cu nici un filer mai scumpe cele două și jumătate milioane capital propriu, cu nici un filer cele aite două milioane fonduri proprii, și apoape cu nimic mai scumpe (doar unele cîteva, cu jumătate de procent) cele 12 și jumătate milioane depunerii! Așadar pe cînd băncii i s'au scumpit de fapt 6 milioane, cu vre-o 3 procente, pe atunci i-au rămas la îndemînă alte 18 milioane, care nu i s'au scumpit cu nimic, ori, o parte din ele, cu foarte puțin!

Totuși banca a urcat cu 3 și 4 procente (ori și mai bine) camelele peste toți datorașii sei, așa dar și peste cei cari au luat așazicînd împrumut din banii ce scumpi pentru bancă, ca și peste cei cu banii cei ne-scumpiți cu nimic! Pentru 6 milioane ce i s'au scumpit ei, ea a luat camătă urcată după 24-25 milioane!

De aci a venit apoi cîștigul cel crescut în chip așa de nefiresc, de grozav.

Iar cînd în felul acesta să poartă o bancă românească mare ca „Victoria“, apoi cel puțin să nu mai spună în raportul său cătră direc-

țiund, că, în fața zilelor grele economice:

...„am ajutat oamenii și alle instituturile (bănci) să treacă prin criza suferită“... și că adunarea aceasta este „sărbătoarea muncii economice-naționale“ și că „inima fiecărui om trebuie să o străbată un simțămînt mare de bucurie, văzînd era aceasta nouă de spor și înălțare economică națională“...

Și, mărturisim cu inimă deschisă, nu am zice nimic, nu am ridica o vorbă legănată nici în contra unei astfel de stoarceri de cîștiguri neiertate, dacă am vedea că banca face un bine obștesc cu ele. Dar ce vedem? E an iubilare anul acesta. „Victoria“ a împlinit 25 ani de viață. Adunarea ei asta a fost adunare „iubilare“ de un sfert de veac de lucrare. Și ce a făcut, drept semn sărbătorec, de iubileu, atunci cînd a avut un cîștig de 403 mii, cu 121 mii mai mult ca anul trecut? A pus temei unui fond pentru un internat de băieți în Arad. Frumos. Intr'adevar frumos gînd. Dar cît a jertfit pentru acest gînd frumos în anul seu iubilare? Cît? — 5000 cor! Pe care le adauge la crușările anilor trecuți, de 15.000, — făcînd să ajungă astfel acel fond (care e, dară, mai vechiu), de tot la 20.000 cor., o sumă grozav de mică pentru un scop așa de mare. Căutăm găoci mari pentru simburii mici.

Pentru scopuri culturale peste tot a dat „Victoria“ din cîștigul seu de 403 mii ale anului iubilare: 10 mii de coroane, — cît banca „Lumina“ dela Sibiu, cea cu cîștig de abia 50.000 peste tot.

Ni-se pare cu totul greșită și născută unor bănci ale noastre, care prea și-au uitat și își uită, că s'au înființat și să susțin cu cuvîntul, că sunt pentru ocrotirea poporului nostru și avînd peste tot și o menire mai ideală în mijlocul acestui popor. Prea multe să lasă cu totulul răpîte de sclipirea arginților și uită aproape de tot rostul lor ideal, care trebuie să reiasă mai viu, mai plin, mai curcitor de inimă, din întrebare lucrarea lor!

„Victoria“, în anul ei iubilare, a fost, precum văzurăm, foarte departe de a fi o bancă ideală în mijlocul poporului nostru!

Așa să cruțăm un popor într'un an economic rău ca anul ce trecu? Și totuși n'a avut drept V. Stroescu?

Vedem că a ales în direcțiune pe dl deputat Dr. St. C. Pop. Să nădăjduim că macar dsa va aduce în sînul direcțiunii un spirit nou. Și că în viitor vom avea cuvinte a grăi cît mai mult de bine acest puternic așezămînt românesc de bani.

Vom face astfel de cercetări și asupra lucrării altor bănci dela noi, arătînd cu drag binele unde-l vedem, iar unde nu-l, a-l cere. Căci nu putem fi de o părere cu „Românul“ foaia partidului național, și „Revista Economică“ foaia băncilor, cari n'au decît cele mai mari cuvinte de laudă la

adresa „Victoriei“ tocmai cînd ea așa a apăsât pe datorașii sei (mai toți Români) în un an nenorocit ca anul trecut, și nimenea nu are un cuvînt de îndreptare! Dacă aceste foi și-ar fi ridicat cuvîntul în acest înțeles, noi, foaie populară, am fi tăcut, nădăjduind binele în viitor. Dacă însă nimenea nu vrea să vadă aceste rătăcirii a unora din băncile noastre, suntem siliți a combate pe unele din ele, noi.

Incordarea între România și Bulgaria.

Că la ce să va ajunge între aceste două țări, — azi încă nu să poate proroci. Mulți cred că pacea între ele e ca și asigurată. Dar multe semne lasă să plutească încă umbra primejdiei.

Ce s'a întîmplat mai nou? Iaca ce: Să făcuse României propunerea, ca să primească și ea și Bulgaria mijlocirea între ele a unor puteri: Rusia și Italia, cea dintîi ca oarecum tutorul Bulgariei și a doua ca apărătoare a intereselor României, iar a treia putere, Anglia, ca hotărîtoare între ele, dacă nu s'ar putea înțelege cele două pe deplin. Dar România nu a primit acest „tribunal“ ca judecător peste cererea sa față de Bulgaria. În vremea asta încordarea între cele două țări ajunsese la culme, ele scăpărau din ochi ochintei una spre alta, să vorbea că Bulgaria a căpătat un transport de tunuri dela Rusia cu cari să-și împănazez întăriturile din jurul orașului Silistra și că România a început și ea a aduna miliție, călărași și tunari spre Silistra, și era tememe că într'o bună zi auzi numai că s'au înecărat. — Atunci au alergat la București și la Sofia toate puterile mari (Germania, Austria, Italia, în o grupă, Rusia, Anglia, Franța în a doua grupă, ca „mari puteri“) și prin ambasadorii lor din cele două țări, au rugat pe guvernul lor, să nu să pripească a să încăera cumva, că ele, marile puteri, au toată nădejdea că pot face o pace bună. Să le dee voe lor, tuturor, acestor mari puteri, ca ele să le facă judecata, prin care să le mulțumească cumva pe amîndouă și să înlătore prin asta primejdia unui nou războiu! Nu le e lor de aceea că România să va încăera cu Bulgaria, nici că din acestea care va rămînea lată la pămînt, ci le e, că va sări și vre una din marile puteri în ajutorul celei ce va fi bătută (că așa își au legăturile lor. pe Bulgaria n'ar lăsa-o Rusia bătută, pe România n'ar lăsa-o Austria și Germania) și atunci iaca primejdia încăerării peste tot a statelor Europei, e chiar aci! A înlătura încăerarea între aceste două țări, însămnă a înlătura marile războiu european!

Pentru asta au sărit așa speriate numitele state, cerînd la București și la Sofia să nu să apuce încă de grumaz, că cearcă ele toate să facă pace cumva!

Bulgaria a primit mijlocirea puterilor, căci ea nu dorește războiul

și are nădejde că Rusia o va scoate cu pierdere cât mai mică din încordarea cu România. — România a primit și ea mijlocirea puterilor, căci nu putea respinge cererea alor șase puteri mari. Le-a zis: Cercași dară cu toatele să faceți pacea între noi. Nu mă mărturisesc înse din nădejde, că ori-ce pace e judeca voi între noi, eu o voi primi negreșit și neschimbat, — ci mă țin de statoririle aduse în Conferința cea de pace dela Haga, care, tot din înțelesul vostru al tuturor, așa a hotărât, că judecata pe care puterile mijlocitoare o aduc în astfel de neînțelegeri între două state, are față de acelea înșămănătatea unui sfat binevoitor, dar nu a unei judecăți fără apelată!

Să spune că România numai așa va primi „judecată“ puterilor ce au luat asupra lor mijlocirea, dacă îi judecă ei orașul Silistra și celelalte hotare din Dobrovia bulgară, pe care ea le-a cerut, ca fiindu-i de neapărată lipsă, pentru a avea un hotar bun, ușor de apărut contra viitoarei Bulgarii, care ajunge de aci încolo un stai mare aci în coastele României! Aici să poate lua dela Bulgaria, dacă de voe bună nu va da, acel hotar, dar mâne-poimîne va merge asta mai greu. De aceea România vrea acum această regulare la hotarele sale.

Și și aceea a legat puterilor mijlocitoare, că în vreme cât mai scurtă, cel mult în o lună de zile, hotărîrea lor să fie adusă. Astfel ies din dreptul ce li-se dă de a mai fi judecătoare în treaba asta.

Așadar încă o lună de nesiguranță, de plutire a păcii între cer și pământ!

Iar dacă hotărîrea puterilor nu va fi mulțumitoare pentru România, — peste o lună vom fi iar acolo unde suntem azi: sabia pe jumătate trasă din teacă!

De-o pace asigurată de pe azi, nu să poate vorbi.

Războiul.

Umbră și lumină. — A pus Dzeu pace între armele războiștilor, coprindu-le uneori cu luptători cu tot sub zăpadă! — În fiecare dimineață găsesc soldați înghețați cu arma lângă ei. — Puterile încearcă a face odată pace între ei. — Bulgarii vor căpăta Adrianopolul.

Acest al doilea războiu era mai bine să nu-l fi început Bulgarii și soșii, — că el prea arată cât de tare au slăbit, și ce neputincioși sunt a lua cetățile Adrianopolul, Scutari și Ianina!...

De-o săptămână de zile încoace numai o ciocnire s'a mai dat între Bulgari și Turci. O coloană de Bulgari a atacat trupele turcești din apropierea orașului Bulair, — dar a fost respinsă de Turci. Alte încercări nici n'au mai încercat, că-i ger și zăpadă mare pe acolo. E un lucru grozav, să scoți din corturi și din cūsuliile lor sūpate

ca pivniși în pământ, trupele și să le înșirui pe cîmp de zăpadă! În jumătate de cîmp le amori picioarele de frig și mânil pe ojele și apoi mai fă-l să se lupte, să înțelească și să nimerescă bine, cînd degetele-i sunt de lemn și tremură în tot trupul de frig!.. A fost un nebun Daneff cînd a pornit acest nou războiu în cap de iașă. Prea a crezut că soldații bulgari sunt archangeli ce îndată vor potopi pe Turci. Iar acum, vede că arhangelu îi ia în fiecare noapte zeci și zeci de soldați, — pe cari îi află înghețați în corturi ori în cîmp unde au fost trimiși de pază!

Puterile au luat iară lucrul în mână doară mijlocesc odată pace între Turci și biruitorii lor. Și Bulgarii să silesc a le ajuta la înduplecarea Turcilor prin aceea, că doară-dară răpun Adrianopolul, — căci atunci puterile ar spune Turciei: apoi iaca și acest oraș e cucerit de ei, ce mai vrei? — dar n'au noroc. Adrianopolul să țină, ca și Scutari și Ianina! Totuși ci-că Turcia e gata a să lăpăda și de Adrianopol, dar cere alte ușurări și ajutoare materiale (bănești) în lipsurile mari ce are.

Primejdia mai e la tragerea hotarelor Albaniei. Căci Rusia e și ea gata a lăsa orașul Scutari Albaniei, după cum cere Austria și Germania, văzînd că bieții Muntenegreni nu-l pot lua cu arma. Învoirea însă pe față nu și-o dă căci vrea să lase Muntenegrenilor încă vreme, doar-dar răpun orașul, ca să poată zice Austriei: acum, cucerit fiind de ei, nu putem poști să-l mai lase din mîni!

De aceea zilele astea Sirbii și Muntenegrenii vor da încă noi și încordate atacuri asupra orașului Scutari. De nu-l pot lua nici decît, apoi el va trece la Albania, — deși bieții Muntenegreni au pierdut multe mii de oameni sub zidurile lui și deși Regele Nichita zice, că: viața și tronul și-le lăpădă, dar de Scutari nu să lasă!

Și aci dară, pacea să mai rămîndă, — deși să vorbește că Rusia și Austroungaria s'ar fi înțeles să înceapă în o săptămînă două a trimite acasă din trupele ce au grămădit la hotare.

Mare grevă.

Zilele acestea, cât de curînd, vom avea privilegiu a vedea o arătare, ca și care numai rar să dă să vedem: o mare grevă de lucrători, îmbrățișată de muncitorimea din întreaga țară!

Greva (ștraic-ul, încetarea muncii) e pusă la cale de conducerea partidului socialist din țară, ca o mare și puternică demonstrație politică contra celui mai ticălos guvern, în capul căruia stă omul cel urît la mulță și mai urît la suflet, strămbătura dela Zlatna, zis Lukács, slugolul omului cu suflet de hienă ce să zice Tisza Pișta. Acești călăi ai libertății poporului

s'au pus să făurească noua lege de voi, prin care nu că lărgesc dreptul de pînă aci a poporul, ci îl cioantă încă și din cât a fost! Dau drept larg păturelor sus puse, domnești, nădrăgarilor de tot felul, — dar săracului popor, și celor largi de muncitori, le dau așa puțin drept, încît vom avea prin sate și mai puțin alegători decît azi! Căci, ca să fi alegător își cere: să știi celi și scrie așa de bine din o carte pe care și-o va pune năinte solgăbirăul, încît acela să nu poată zice că nu știi destul, și pesie asta să plătești 20 cor. dare de pămînt, — că de nu, nu ești alegător! Sau, dacă nu poți celi destul de bine, cît să placă și domnului solgăbirău atunci te ia ca neșliuitor de carte, și numai atunci te ia în listă, ducă plătești 40 cor. dare de pămînt! Astfel de țărani sunt foarte puțin prin satele noastre, și așa noua lege vădit că ne despoaie de tot poporul, de dreptul cel mai scump cetățenesc!

Tot așa de mașteră și mișelește plănuiă e această lege și față de mulțimea de muncitori de prin fabrici și de pe marile moșii.

Contra blăstămăției politice ce acum e pe cale a fi înfăptuită de guvernul Lukács-Tisza, — să ridică în toată puterea sa partidul socialist democrat din toată țara. Conducerea acestui partid, în înțelegere cu conducerea locale din orașele țării, a hotărît un lucru mare: să facă o mare grevă politică, ca demonstrație contra guvernului și a dietei celei păcătoase ce îl slujește în chip laș și neltebnic. Iaca ce înșamnă greva asta:

În o zi înainte numită, toți lucrătorii organizați (membri ai însoțirii muncitorești a toată țara), din fabricile mari și mici, din lucrătoare private, fie ei de ori-ce meserie: părăsesc atelierul de lucru, nu să duc să pună mîna pe nimic în aceea zi, silind prin asta fabricile și lucrătoarele de tot felul din toată țara, să stea locului în aceea zi.

În aceea zi să zacă aruncate de-oparte toate uneltele, cu care să lucrează: ciocane, dalte, fireze, săcuri, ace, ghilce, vîngălăce, și celelalte, — mute, moarte, în în semn de jale oarecum pentru soartea mașteră a mînilor celor ce le poartă, pe care puternicii zilei îi desprețuesc, îi nesocotesc, îi driesc sub picioarele lor fără suflet și fără schintee de iubire față de de-aproapele!

În același timp toți lucrătorii să vor aduna în localurile de întrunire a lor, dînd și iscăbind proteste cu cuvinte înflăcărare în contra acestor slări nedrepte din țară! Vor ieși apoi în cete îndesate pe strade, demonstrînd în contra asupritorilor lor!

Această mare strigare de protestare a muncitorimii din întreaga țară, va avea loc în una din zilele cele mai apropiate, în aceea zi, cînd Lukács și ortacul

seu întru volnicie Tisza, vor deschide desbaterea în dietă asupra planului lor de lege. Ziua aceea azi încă nu e statorită. Să spune că va fi Luni viitoare. Să va da de știre telegrafic în toate părțile țării, și atunci toți lucrătorii vor pune de-odată jos uneltele din mîna!

Dar dacă greva aceasta ar dura numai o zi, — pentru volnicii dela putere ar fi floare la ureche. Ei ar întoarce spatele zecilor și miilor de lucrători și ar zice: Ce ne pasă nouă de demonstrația voastră și de aceea că voi nu lucrați o zi?!

Ci greva asta e făcută pe plan mult mai lag, pe picior mult mai mare! În orașele mici, unde urmările unei greve nu să simt de așa, căci ce simte orașul că nu lucrează cele cîțiva calfe de măestri ori prin cele cîteva ateliere, — în acestea greva va țină numai o zi, ca semn viu de alăturare la greva cea mare și ca înălțare de voce în strigătul de protestare a muncitorimii din toată țara!

În orașele mai mari însă, cu fabrici mai multe, unde și lumina orașului vine dela o fabrică (de gaz ori electrică) și apa vine dela un loc, îndreptată de lucrătorii dela conductul de apă, unde carnea să vinde în măcelării uriașe, și nu e în tot colțul de stradă o pulicuță cu carne, unde și pânea și laptele și toate vin din mînil marilor întreprinderi pentru hrănirea orașului, — aci greva va fi de 6-7 zile într-una, lăsînd orașul să vadă o săpiămînă macar, ce înșemnează brațele muncitoare care îi dau lui și lumină și hrană și curățenie și tot!

Iar în Pesta e vorbă să fie greva mai mult ca ori-și-unde, mai multe săptămîni, lăsînd uriașul oraș fără lumină, fără apă, fără pâne, fără carne, fără tot de ce are lipsă! Nici chelarii (chelnerii) în hotele și cafenele și n'ospătării, n'o să mai slujească publicului! Așa că o să fii ca în o casă pustie unde îți lipsesc toate și nu ai de unde și-le lua!

Ca să vadă mîna cea de „domni“ volnici și ticăloși față de popor, ce înșemnează a nu avea la îndemînă ajutorul sutelor de mii de brațe muncitoare! Nu vor ieși în Pesta nici foi, căci nici tipografii nu vor mai lucra! Va fi orașul ca mori.

Și viața nu i-să va mai da, decît atunci, cînd călcătorii în picioare ai poporului, călăii dela cîrma de azi, să vor da în laturi dela conducerea țării, lăsînd loc acolo la oameni mai cu simț pentru mulțimea poporului și a muncitorilor.

Tisza și Lukács înse zic: Noi în două zile votăm legea, — și apoi, adusă fiind, ne putem și duce.

Zile pline de întimplări aprinse, ne așteaptă.

Ajutorarea

familiilor soldaților rezerviști.

Din toamna trecută încoace foarte mulți rezerviști de cei cari cu făcut miliția regulată și rezerviști întregitori (de cei cari au stat numai 8 săptămâni), au fost chemați la slujbă sub arme, rămânând familiile multora din ei lipsite de câștigul pâinei de toate zilele și ducând astfel lipsă. În Austria au și adus o lege anume pentru ajutorarea familiilor rezerviștilor chemați sub arme. În Ungaria, în loc de lege trecută prin dielă, a adus o hotărâre în treaba asta sfatul ministerial (ținut de curînd, hotărînd a da acelor familii un ajutor potrivit, în o sumă de bani. Să crede că în jumătatea a doua a lunii viitoare, să vor împărși aceste ajutoare.

Acum să adună prin comune de cătră deregători, lista acelor familii, a căror capi și susținători au fost chemați sub steag. După informațiile (lămuririle, știrile) venite din comune, că anume care familie în ce stare să află, să va hotărî, care ce sumă să capete ca ajutor.

Să face vestire în orașe prin placate, în sate în alt chip, că familiile acelea să se înștiințeze la primărie și să-și dea nainte cererea de-a căpăta ajutor. Numai acele familii capătă ajutorul, care să înștiințează în 15 zile dela vestire. Cei ai casei au să spună, că capul familiei lor cînd a fost chemat sub arme, ce e: rezervist de cei care a slujit 3 ani, ori de cel ce a făcut numai 8 săptămâni (rezerva de întregire)?, ce e el acasă în civilie (lucrător, măestru, plugar sau ce?), și cît câștiga el pe zi?

Economul (plugarul) care nu are plată regulată, trebuie să-și socoată plata de zi, în afița de cît are el lipsă, pentru a-și ține casa, — căci el afița trebuie să câștige din economia sa. Aci oamenii să-și facă socoteala pe dreptate și afița să ceară. Noi credem că cel puțin 3 cor. pe zi, una cu alta luat, îi trebuie și celui mai sărac om, ca să poată trăi cu familia sa.

Atragem luarea amînte a poporului nostru asupra acestui lucru. Familiile în drept, să nu întrelase a să înștiința la primăriile comunei lor.

Parochie gr.-cat. maghiară în Lupeni?

— In comitatul Hunedoarei? —

O știre din cele mai izbitoare ne vine dela corespondentul nostru de pe Valea-Jiului, știre care arată cît de întemeiată a fost temerea conducerii noastre naționale, și a fruntașilor bisericii gr.-cat. române, cînd s'au aruncat cu atîta îndrîjire în luptă contra înființării vîldiciei greco-catolice maghiare! Iată ce ni-se scrie printre altele:

Dle Redactor.

Nu fără plină revoltă în suflet trebuie să vă vestesc, că codița satanei, vîldicia gr.-cat. de Hajdudorog, s'a înlins cu ghiara până aici la noi în Valea-Jiului!

Anume, între băieții din Lupeni sunt și vr'o cîteva sute de Rusneci greco-catolici. Până acuma venticii aceștia își împlineau trebuințele sufletești la preotul unit At. Bologa, om vrednic și bun Român, (acum bolnav de mai multă vreme într'un sanatoriu). Guvernul unghuresc însă, de teamă ca nu cumva să se românizeze odoarele de Rusneci, a trimis un domn (o negreață, cum i-se spune pe aici) dela Hajdudorog, — știe-l Dumnezeu cum l-a fi chemînd, că are nume tare pocit, — ca să mîntuiască pe acești buni patrioși. Sosind la Lupeni, fostul vicar al vîldiciei dela Muncaci, s'a dus în biserica românească greco-catolică, să facă slujbă în limba lor pentru Rusneci.

Asta a fost Dumineca (în 3.16 Februarie). Acolo însă era administratorul, pîr. I. Popenariu din Bărbătenii de sus, făcînd sfînta liturghie. Cînd s'a gălat însă slujba noastră, streinul s'a apucat și a slujit și el, în limba lui, dar în biserica noastră! Cine i-a fi dat voie să fecă lucrul acesta, nu știu.

Ieșind din biserică, Rusnecii cu popa lor s'au dus buluc la casa parohială — a părintelui Bologa, (care nu-i acasă), și-acolo s'au sfătuit să-și facă biserică țitoare de episcopia dela Hajdudorog! Pentru aceasta va dărui fiecare Rusnec cîte-o coroană pe lună. Iar de parochia aceasta ar fi să se țină toți „Maghiarii“ grecocatolici, dela Aninosa și Isroni în sus, până la Cîmpu lui Neag. (Aud că Rusnecii s'ar fi mai descebaluit din prostia lor, cînd au înțeles că slujba în viitor nu să va face în limba lor, ci unghurește).

Parochia aceasta, care să va înființa de sigur, va fi o primejdie neîntrepută pentru Români în deosebi pentru cei uniși. Căci băile de pe aici umblă să maghiarizeze pe toată linia, și copiii băieșilor zărândeni și de moși, abea mai vorbesc românește, în destule familii. Avînd acum biserică unghurească, de bună seamă că ei vor merge la aceasta, mai ales că să căsătorească mulți cu fete streine.

Dar nu desnădăjduim. Așteptăm numai dela cărturarii noștri — în deosebi dela preoși — să se înțeleagă între olaltă și să facă cu uu plan bine chibzuit, cu rivnă și cu încredere, lucrarea de trezire națională a poporului băștinaș și a Românilor sosiți de pe-aiurea!

Aceasta însă o așteptăm și o cerem cu slăruință!

Făcînd aceasta, de cine să ne mai temem, — afară de Dumnezeu?

Gh. Vijdea.

Corespondență.

De pe Valea-Jiului.

Hărnicia Vulcănenților. — Despărțămîntul „Jiu“ a „Asociațiunii la Livezeni.

Roata vremii să întoarce zgomotoasă ridicînd la lumină stări și oameni și popoare ce zăcuseră în adînc, în umbră, și scufîndînd alte stări și alt rînd de oameni ce erau pîn'aci la vedere.

La noi Români să scufundă, să destramă, slările de neștință, de amorfeală, de întuneric, și ies în zare cele mai cu lumină și năzuitoare spre tot mai deplină lumină.

Unde erau stări mai îngropate în întuneric, decît slările de pe văile Petroșenilor, Hațegului, Puiului, cele afiț de istovite de greul veacurilor iobăgiei?

Și azi, har Domnului. începem să auzim tot mai multe și mai dese vești bune și de prin aceste văi, vești cari ne dau de știre, că și aci poporul Românesc e dornic de un avînt, vrea se scuture de pe jundra sa praful umilirei și prostiei trecutului, și, de i-a ajuta Dzeu, să va înșirui și el în rînd cu jînturile cele mai bune luptătoare pentru cultura și viața românească!

Doar că acei cari mișcă, azi o petricică, mîne alta, întru înaintarea spre această jîntă a lucrării românești, — să binevoiască a da de știre despre toate prin foi, ca să afle tot poporul despre această lucrare și s'o îndrăgească și să se însuflețească pentru ea.

Nu dară pentru a aduce laude persoanelor, ci pentru scopul numit, vestim următoarele lucruri bune de pe Valea-Jiului, cea despre care puțin să știa și să vorbea.

Nainte cu cîteva săptămîni a fost o petrecere frumoasă din Vulcan. La petrecerea aceea e bine s'o spunem și altora, că a cîntat bine un cor puternic, și s'a jucat foarte frumos o piesă teatrală destul de lungă. Seara aceea a fost o seară de adevărată biruință a culturii românești — mai ales din pricina următoare:

În Vulcan, pe cum se știe, este baie de cărbuni de peatră. Conducătorii dela baia aceasta au de mai multă vreme scenă (bină, podul de scînduri pe care se joacă teatru).

Cînd au cerut muncitorii români — cei mulți! — scena aceasta, scîndurile acestea, pentru ca să joace și ei teatru, li-s'a răspuns, mîndru și obraznic: „Țara asta e țară unghurească, prin urmare pe scena noastră. se pot da numai piese teatrale unghurești!“

Românii însă nu s'au descurajat, ci și au făcut o scenă, a lor, pe care o pot încheia și descheia cînd și unde le place, purtîndu-o cu ei unde au lipsă!

De aceea zic, că seara aceea a fost o seară de biruință: acolo

fiecare cîntec, fiecare vorbă, fiecare scîndură chiar, vestea, că în Valea aceasta trăiește și o parte a poporului mare românesc, care își are sufletul lui și trebuințele lui deosebite, pentru împlinirea căroro luptă și biruște sau moare!

Străduintele harnicilor Vîlcănenți neobosiți, conduși de preoșii lor Sevastian Rusan dr. Nicolae Brînzău însă, ar fi rămas neștiute celorlalți Români, dacă acum Duminecă, în 23 Faur, nu s'ar fi dus să facă din nou acelaș lucru vrednic de laudă și în comuna Aninoasa, — cu aceeași reușită frumoasă.

Și iată acum altă întimplare vrednică de pomenire:

Conducerea Despărțămîntului „Jiu“ a „Asociațiunii“ a hotărît să cutreiere — pe cît se va putea și va primi ajutor — toate satele din valea noastră, ca să jînă prelegeri poporului despre lucrurile cari îi sunt de folos, și pentru ca să înscrie cît mai mulți membri, făcînd astfel cu pulință, ca fiecare știutor de carte dela sate, să capete la an cîte zece cărți pentru două coroane. Inceputul acestei lucrări de luminare s'a făcut în marea comună curată Livezeni, care — dacă ar fi condusă cu și mai multă însuflețire — ar ajunge repede să fie foarte înfloritoare. Așa însă unele păcătoase obiceiuri, printre cari și beția, istovesc averea și omenia bieșilor oameni vestiți în tot jurul nostru.

Adunarea s'a jînut în școala confesională din Livezeni. Membrii comitetului au fost înfîmpinași cu o scurtă vorbire de pîr. V. Socol, și apoi avocatul Dr. N. Olariu a deschis adunarea, vorbind celor vr'o cincizeci de săteni despre scopul și menirea Asociațiunii. Trebuie să spunem, că dl Olariu a fost priceput foarte bine de cei cari l-au ascultat, fiind dsa un îndemînatec vorbitor pentru popor. De-asemenea a fost bine aleasă și potrivit lucrată prelegerea despre „băuturile spirituoase“, cîntată la înțeles de d. Petru Manole, șeful filialei din Petroșeni a băncii „Ardeleana“. (Scriitorul acelei prelegeri, pîr. Ioan Duma, a fost împiedicat să ia parte la adunare.) În sfîrșit, avocatul dr. V. Pocol a dat prețioase lămuriri despre felul, cum trebuie să-și facă oamenii „testamentul“, pentru a nu ajunge să se încurce urmașii lor în procese. La urmă s'au înscris cîțiva (pușini!) membri noi. G. V.

Scrisoare din Blaj.

Războiul Românilor pentru neatrîinare. — Gazetele au trecut mare.

Dle Redactor! Dela consacrarea Episcopului Dr. Tr. Frențiu, Blajul a intrat de nou în monotonia-i obicinuită. Doar știrile războiului mai dau prilej tîncimeii să se întrecă în discuții diplomatice...

Joi în 20 l. c. însă placate mari, vesteau, că la cinematograful de aici să va arăta cel mai nîdu film (șir de chipuri de lumină): „Războiul româno-ruso-turc din 1877/78“.

Îi era mai mare dragul se vezi grupurile de țărani privind la chipurile expuse, cari vesteau crois-

mul bravilor oșteni români la Grivița și la Plevna. Dl Al. Marele a deschis de câteva săptămâni aici un teatru electric. (chinematograf) bine luminat, iar pe zilele de 22 și 23 Febr. ne-a făcut o deosebită plăcere, alături nouă blăjenilor, cit și celor din jur. A dat de tot 6 reprezentații, cari toate au fost foarte cercetate. Să prevedea, că vom avea clipe înălțătoare, și nu ne-am înșelat deloc, căci zilele de 22—23 Febr. au fost pentru Blaj și jur 2 zile de adevărată sărbătoare națională, de care nu am mai avut dela iubileul „Asociațiunii“.

Tinerimea dela toate școlile a luat parte cu profesorii. Filmul chinematografic începe arătând țara în pace, o horă românească. Muzica cântă hora, iar publicul izbucnește plin de bucurie în aplauze (bateri în palme). Vine vestea războiului, hora să împraștie și „Peneș Curcanul“ pleacă în fruntea alor 9 tovariși de luptă.

A plăcut mult despărțirea lor dela iubitele lor. Urmează multe alte vederi, apoi începutul războiului, când Carol, Domnul țării, să urcă pe întărituri și salută glonțul de tun căzut lângă el, cu vorbele: „Aceasta e muzica ce îmi place mie“... Publicul aplaudază. Urmează alte și alte vederi din ce în ce mai mișcătoare. Pe lângă toată vitejia, Românii sunt respinși de Turci în două rânduri, dar nu își perd încrederea. Domnul Carol să pune în fruntea bravilor dorobanți și îmbărbătându-i, înaintază spre șirurile turcești! Turcii pierd Grivița.

Urmează „Valea plingerii“. E arătarea, când cei căzuți să aruncă într-o groapă unii peste alții, iar preotul binecuvîntă mormintele acestor eroi. Vederea a stors lacrimi din ochii privitorilor. Am avut clipe deosebit de înălțătoare, când oșterea română a dat atacul general! Plevna cade. Osman pașa își dă sabia... Șirul interesantelor vederi se termină cu sărberea neafrînării țării la 10 Mai, după 35 ani.

Toată reprezentația pe care aci abia am schițat-o pe scurt, a plăcut așa de mult, că nu ne-am fi săturat nici-odată. Am observat pe unii cari au luat parte la 3—4 reprezentații.

Unul fiecare a eșit atât de mulțumit dela această reprezentație, încît era o plăcere să vezi grupurile de lume pline de veselie.

Interesant ori de ris e faptul, că oamenii puterii s'au temut și de acest teatru chinematografic, și trimișii lor, gendarmii, nu au lipsit nici dela această reprezentație...

La „Librăria Seminarială“ gazetele naționale să bucură de mare trecere. Îndeosebi Dumineca îi Joia e o plăcere, să vezi mulțimea de țărani cari cer: mie „Libertatea“, mie „Foia Interesantă“, mie „Poporul Românul“, mie culore și culare... încît librarul nu joiește să mulțumească pe toți. Pacostea e însă mai mare, că de multe-ori să

gată toate gazetele și țăranul e sililit sârmanul să plece lipsit de foi. Am înțeles, că „Libertatea“ singură vine în 160 de exemplare și adausele ei asemenea, și trec în ziua înție toate! De multe-ori trebuie să mai ceară și tot nu să ajung. Tot asemenea e și cu gazetele dela Arad, Cluj, Sibiu, din cari vin cite 30—50 exemplare și rar poți afla în ziua a doua după-ace sosesc, vreuna.

Sunt semne bune și numai bucura ne putem. Dee Dzeu ca la anul să vină din toate gazetele, tot îndoit pe atitea.

Dacă-mi dați voe, amintesc aci și de fapta unui Român mai ocoș. Trecătorului prin stada Tipografiei vrînd-nevrînd, de cit-va timp, i-să oprește privirea la vitrina dlui Baciuc. Acest domn, care a umblat citva timp prin România și a văzut lume mai multă, ține a fi mare om politic și învățat. Injură fără nici o rușine pe toți intelectualii și conducătorii partidului național român. În vitrina boliiței sale atîrnă numeroși din foile „Adevărul“ socialist, „Népszava“, „Volkstime“ și broșuri de-ale partidului social-democrat, deși aceste foi-hulesc în chip culezat partidul național român și tot ce e scump sufletului național, și deși Blăjenii totdeauna au fost mindri naționaliști. Dar pentru d. Baciuc și alții de pănura lui: Asta-i muzica ce-i place lui!...

A. O.

NOUȚĂȚI

De prinderea postului arangază meseriașii români din Orăștie, un nou Concert în sala hotelului „Central“, producîndu-se Corul înființat de reuniunea meseriașilor noștri.

Program:

1. „Hai Ileană“, cor mixt de T. Popiciu; 2. a) „Ciobanul“, de G. Dima, b) „Cei doi grenadiri“ de Schuhmann, solo cu acomp. de pian, dl Dr. Nicu Damian și dl A. Schmidt; 3. „Cîntec de seară“, de N. Popoviciu, quartet duplu bărb.; 4. „Răsunetul Ardealului“, cor mixt de I. Vidu, cu solo de sopran; 5. „Craiuul Munților“, de M. Cioban, pred. de dl C. Moldovan; 6. „Cîntecul Lolei“, din „Cavaleria Rusticană“, de P. Mascagni, b) „Știi tu mândro“, de G. Dima, solo cu acomp. de pian, Dșoara Maria Vasilca și dl A. Schmidt; 7. „Trăesc în suferință“, de G. Dima, quartet duplu mixt; 8. „Trompetele“, cor mixt de G. Musicescu.

-- După Concert, joc.

Ședința literară în Cohalm. „Junimea“, societate de lectură în Cohalm, invită la Ședința festivă literară, urmată de joc, ce să va ține Duminecă în 17 Februarie st. v. (2 Martie st. n.) 1913 în sala hotelului „Central“ din loc. Ședința va fi deschisă prin un cuvînt roștil de președintele societății dl Ioan Iosif, -- apoi vor urma de cla-

mări, cîntări, predări de monoloage, etc. — Venitul să dă fondului și bibliotecii soc. „Junimea“. După producțiune, joc.

Din Romoșel. Tinerimea română din Romoșel, pe această cale Vă invită la producțiunea teatrală, împreună cu cîntări, ce o va arangea în seara Duminecii lăsatului de carne (în 2 Martie st. n.) în sala școlii gr.-or. la orele 7. Invitări speciale nu să fac!

Cununie. Dș. Ana Viorel și dl Liviu Șelmercan, înv., vestesc sărberea cununiei lor, care va avea loc Duminecă, la 2 Martie n. 1913, la 3 ore d. a. în biserică gr.-or. din Sibot. Să fie în ceas cu noroc!

Rugare pentru o școală. Rog respectuos pe toți binevoitorii școlii noastre profesionale și îndeosebi onoratele Direcțiuni ale institutelor noastre financiare, cari au primit Apelul nostru acum e anul, să binevoiască a ne da știre despre soarta cererii noastre, respective a ne împărlăși de un mic ajutor din cuota de binefacere, ca să putem începe zidirea școlii profesionale, care, după îndrumarea ministrului de culte dela 22 Ianuarie 1913, trebuie s'o isprăvim pe finea lui Iulie a. c.

Iar fără de ajutor din afară, parohia nu e în stare a-și clădi școala confesională!

Rugăm ascultați cererea unui așezământ cultural primejdii!

Pentru comitetul parohial gr.-or. român din Cusuiș (Köszvényes, Bihor): Vasilie Nicoruția paroh-președinte.

Potop uriaș de ape, — cum doar nu s'a mai pomenit, a avut loc în săptămîna trecută în Azia. Gazeta arabă „El Burhan“ vestește, că o caravană (ceală mare de călători prin pustii) stînd din vre-o 2000 de credincioși Mohamedani (credința turcească), cari fuseseră la închinare la orașul lor sfînt Medina, pe cînd să întorceau spre casă, au fost apucați în apropiere de Harfa, de un vișor și un potop de ploaie, cum nu s'a mai văzut! Atîta apă s'a vărsat asupra pămîntului, că s'a făcut tot locul numai un rîu fără sfîrșit, care a apucat și a răpit cu sine oamenii și cămilele lor încărcate cu cele trebuincioase călătoriei, și pe toți i-a potopit! N'a mai scăpat decît foarte pușini oameni și animalele, cei mai mulți au fost înecați de valurile cumplitelor ape ce s'au vărsat ca Dunăre căzută din ceriu!

Ci-că cîmpurile și locuințele din acele părți au fost stricate de tot! Fiînd locul nisipos, apa a spălat ușor nisipul, și a răsturnat pomii plantați. Îndeosebi să aflau în acea parte întinse cîmpuri de pomi de curmale (poame foarte fine și scumpe, ce să vînd la noi în culii închise, ca bunălași deosebite), — și cică animicit acest potop peste jumătate de milion de atari pomi! Abia peste zece ani de să va mai putea planta locul cu curmalii ni-

miciși. A fost o curată urgie alui Dzeu, care a lovit așa de cumplit și în bieșii două mii de mohamedani ce mersese să se închine la locul lor sfînt.

Petrecheri.

— Societatea jocarilor din Hunedoara invită la Balul ce-l va arangia Simbătă, în 8 Martie n. 1913, în sala hotelului „Mercur“. Venitul curat să întrebunțează pentru scopurile societății.

— Agentura „Asociațiunii“ din Pănade, invită la producțiunea teatrală, ce o va arangea Duminecă la 2 Martie n. în sala școlii.

— „Corul român“ din Deliblată, invită la concertul împreună cu teatru, ce se va aranja în 2 Martie n. 1913, în sala „Hotel Policsek“. Venitul curat e destinat spre scopuri filantropice.

— Dar ce rost a avut, ca această invitare, care are altfel un program curat românesc, să se tipărească și ungurește? Pe sama cui? Pentru un Ungur doi ce va veni la producție? Dar dacă aceia, invitați cu o invitare curat românească, n'ar veni, — apoi șadă numai acasă! De dragul alor citeva coroanțe ce le-or arunca și ei cu îngîmfare în tăierul cassierului român, e păcat a ne umili în acest fel naintea lor.

— Corul bisericesc gr. or. român din Biscaria invită la concertul împreună cu producțiune teatrală ce-l va arangia le 1 Martie n. 1913 în sala cea mare a hotelului „Mohila“ din Piski. Venitul curat este destinat pentru biblioteca paroh. din Biscaria.

— Producție teatrală se va aranja Duminecă, în 2 Martie n. în sala școlii gr. or. române din Mercurea, de cătră corpul învățătoresc. Venitul curat e destinat parte pentru biblioteca școlară, parte pentru înființarea unei famfare.

— Tinerimea rom. din Bretea-Murășană invită la Producțiunea teatrală declamatorică ce va avea loc în 8 Martie n. 1913, în Hotelul „Szegedij“ din Bretea-Murășană. Venitul curat să dă bisericeii gr.-or române din loc.

— Inteliginla română di Iara și jur invită la petrecerea ce o vor aranja Duminecă în 9 Martie n. 1913 în sala hotelului „Coroana“ din Iara inferioară. Venitul curat e destinat în scopul augmentării fondului pentru edificarea școlii greco-catolice din loc.

A murit, c'a fost fericit! La universitatea din Oxford s'a petrecut zilele trecute un fapt ce a mișcat foarte mult pe toți cîți au aflat de el. Un tiner, cu numele S. A. Cohen, care cerceta cea înaltă școală, învăța foarte bine și era foarte iubit atât de profesori, cit și de colegii (soșii) sei, pentru purtarea lui frumoasă cu toți. În timpul din urmă înse, tinerul Cohen începuse a fi foarte tăcut, retras, visător și să ferea de lume. Nici în societatea colegilor sei nu să mai arăta.

Intr'una din zilele trecute el iară a venit la locul de întrunire al soșilor sei, dar luîndu-și numai pe unul din pretinii sei cei mai buni, a trecut cu el în o odaie vecină. Aci s'a pus naintea sobei și a început a privi dus în flacărele focului din gura sobii, zimbînd așa senin și gîndind aiure. Pretinul seu rămase cam mirat de această țintă a colegului și îl întrebă, că de ce

e el de-o vreme așa de tăcut și retras, par'că ar fugi de lume. Cohen nu-și luă ochii dela foc, ci cu un zimbet ciudat, par'că straniu, îi răspunse pretinului zicînd:

„Am cetit eu oareunde, că omul atunci să moară, cînd e mai fericit! Și eu sunt foarte fericit”!

Și zicînd aceasta, scoase un revolver din buzunar. Pretinul să sperie și mergînd spre el îi zise: „Pentru Dzeu, ee vrei?”

„Să nu te-appropii de mine!” — strigă Cohen. Atunci colegul lui fugi afară să cheme încă pe cineva într'ajutor să oprească o nenorocire. Dar pe cînd sosiră speriați vre-o 4 tineri, fu prea tîrziu! Durduitura revolverului răsunase și bietul Cohen zicea jos în lac de sînge. Medicul venit într'ajutor, spuse că rana e de moarte. El a și murit în scurt după asta.

S'a aflat în buzunarul lui o hîrtiușă numai, pe care era scris: „Ieri m'am logodit în fata unui cetățean de frunte! Ce fericit mă simt”!

Incolo nimic. Și nimeni nu a putut afla altă pricină pentru care el să-și fi urit viața.

Asențările să încep estan de vreme în toată țara. În comitatul Hunedoarei încep în 1 Martie, a-nume: la Brad și Iliu în 1 Martie, la Baia de Criș în 6 Martie; la Deva 8 Martie; Hunedoara la 11 Martie; Hașeg 15 Martie; Orăștie 17 Martie; Petroșeni 28 Martie; Pui 2—3 April; Geoagiu 4 April. — În zilele aci arătate încep asențările cu orașele numite. Jurul orașelor vine la 2 zile după datul arătat și ține până să gală.

Ședința literară lunară a „Secției industriale” din Orăștie, se va ținea Duminecă în 2 Martie n., la 3 ore după amezai, în localul „Reuniunii” (edificiul Ardeleana). — La această ședință sunt rugați a lua parte toți membrii și binevoitorii acestei Reuniuni. **Comitetul.**

„**Pocăiții**” un volum de peste 200 pagini, cu cuvîntări și îndrumări de bun folos preoșilor în lupta contra răicăririi unor creștini ce trec la așazișii „pocăiți”. E o lucrare făcută cu multă trudă și cu largi cercetări de dl preot gr-cat. Dr. Nicolae Brînzeu din Vulcan.

Prețul 3 cor. Să capătă dela autor.

POSTA REDACȚIEI

Adam Ach, Ghibu, Pian de sus. — Fiindcă ai primit foaia dela începutul anului și totuși acum trimiți numai 2 cor. abonament, ca cei ce o au numai din Februar, — pentru cele 2 cor. vei primi „Libertatea” singură, fără nici un adaos, pîn' la 1 Iulie. Vă rugăm să nu vă faceți d-voastră prețul de abonament, ci să l țineți cel publicat în foaie.

Iaan Bogdan, secr. al, Reuniunii de lectură din Iezvin. Foile societății dv. de lectură vor veni pe adresa dtale. Dta dă-le casinei. Le-am trimis fatii pe adresa Societății, și ne-au venit napoi dela poșta Dv. ca nefiind acea societate cunoscută la poșta. Ne-au scris pe ele: „magyar czimert kérek” adecă să le dăm adresa pe ungurește. Apoi așa nici noi n'o știm. Instințată poșta de acolo cui are să trimită foile ce vin pe adresa Societății de lectură. Iar pînă atunci noi le trimitem pe adresa dtale.

Baba David. — Ne scrii cîte toate, numai ce-i mai ee lipsă nu: că de unde ești? Ai întrebă de ce nu-ți vine foaia? Dar nu spui cînd ai trimis bani și cît? Dele noi nu-ți merge foaia că nu aflăm să fi sosit bani dela Dta.

Abon. 51 21 (I. M. Nistea sup.) De aici foile și-au mers tegulat la poșta Simbătă de jos și își merg pînă azi. Pricina poate fi numai acolo, dela poșta pîn' la dta. Faptul că le capeți adeseori „tot rupte” e semn, că cineva și le folosește și odată și-le dă, uneori nu.

D. Sonu Megyeșan M. V. De aici nu și s'au oprit foile nici u u număr!

Nicolae Prodan, Poiana No 165 Dta ai trimis 1.50 fil și nu 5 cor. cît ne scrii că ai fi trimis. Pe cușonul trimis ai scris curat 1.50 fil. Îți va merge foaia 3 luni.

Ioan Roman, econ. în M. Fülöp. E adevărat. Ai fost schimbat cu cantorul de acolo și banii s'au scris la el. Ți-am descris foile și și-le socolim plătite de întreg anul de față. — adecă îți socotim bune cele 2 cor. 50 fil. ce ai trimis pe jumătatea a două 1912. E acum rînduială

T. I. Bucur, Cornățel. Dta pe a. t. erai dator încă 1 cor. 50. Din cele 3 cor. trimise am pus 1.50 la a. trecut și pe anul de față s'a ajuns numai 1.50. Spre știre.

Nuț Danilă în Coveș. Mai ai de trimis 2 cor. pe anul acesta ca să fie plătit. Mai lesne nu putem da.

I. Suciu Libanfalva. Ai trimis numai 2 cor. 25 fil. în loc de 2 50. La jumătatea anului să trimiți 2. 75.

Mihai Buchiu în Oml. Homolij. Ai trimis numai 2 cor. pe 1/2 an. Ți-se trimite numai „Libertatea” singură.

Ion Giurgiu, Czikendal. Ai trimis numa 2 cor. 25 fil. La jumătatea anului să trimiți 2. 75. Băgăm de seamă ca și în 1911 ai trimis cu 50 fil, mai puțin. De ce o faci asta?

Al. Dalea în Ferendia. Din cele 4 cor. trimise, s'a pus 1 cor. la a. tr., pe anul de față s'au ajuns dară numai 3 cor. prin ce ești plătit pîn' la sfîrșitul lui August. — Atunci mai trimite 2 cor. ca să fie plătit anul deplin.

Cosma Macedon în Ispánmező. De ce ai trimis 2.25, în loc de 2.50?

George Ursu în Tornova. De aici foile și-au mers într'una. Dar pe adresa era scris numai „Suptulea” cum ai dat, nu și „Puszta”. Acum am întregit adresa și și-am trimis de nou cei 3 numeri din urmă. Tot din adrese greșit date vine năcazul.

Muntean Achim, Bateiu. Fiindcă și Dta și noul abonent M. G. ai trimis numai cîte 2 cor. să știți că aveți de trimis la jumătatea anului cîte 3 cor. ca să vă fie anul plătit deplin.

Aurel Pelean, Bare. Dta ai fost rest pe 1912 cu 1. 25 (un pătrar de an), așa pe anul de față am scris numai ce a întrecut: 1 cor. 25 fil și îți vor veni foile fără Bobirnați, pentru care n'ai trimis nimic.

Dlui Motoc Ioan la G. Dima, Vulcan. Din cele 5 cor. ce ai trimis acum și s'a pus 2. 50 restanță pe anul 1912 și 2. 50, pe anul acesta. Ești dară plătit numai pînă la 1 Iulie.

„SIBOTEANA”

Insoțire de credit. — Hitelszövetkezet.

Convocare.

Domnii membri ai Insoțirei „SIBOTEANA” se convoacă prin aceasta la

adunarea generală ordinară, care să va ținea Duminecă, în 2/15 Martie 1913, la 1 oră d. a., în localul școlii din Șbot.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Prezentarea socotelor pe 1912, decdere asupra lor, împărțirea profitului și votarea absoluturului.
3. Decdere asupra eventualei esfindere a cercului de activitate pentru insoțire.
4. Eventuale propuneri
5. Închiderea adunării.

Șbot, 25 Febr. 1913.

Diracțiunea.

Meghívó.

A „SIBOTEANA” hitelszövetkezet t. tagjai ezennel meghivatnak

rendes közgyűlésre

mely Vasárnap, f. évi március 15 az Alkenyéri iskolában fog megtartani.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megnyitása és alakulása.
2. Jelentés az 1912-iki zárszámadásól, erre és a tisztal. yereség fejlesztésére vonatkozó határozathozatal, felmentvény megadása.
3. A szövetkezet működési körének esetleges kibővítésére vonatkozó határozathozatal.
4. Esetleges indítványok.
5. A közgyűlés bezárása.

Alkenyér, 1913. febr. 25.

Az Igazgatóság.

Active—Vagyon Cntul Bilant. — Mérleg-számla. Passive—Teher.

Pénztár — Cassa K 1.809.33
Kötelezvények — Oblig. „ 61.958.—
Hátralékos kamatok — „
Interese restante „ 898.—

Részjegytőke —
Capitala de cuota. „ 8.050.—
Tartalék-alap —
Fond de rezervă „ 2.518.33
Mezőgazdasági-alap —
Fond agricol „ 750.—
Betétek
Dapneri „ 17.661.37
Folyó-számla
Co-curent „Ardeleana” „ 1.368.50
Viszleszámitolás.
Reescont „ 31.500.—
Hitelzők —
Creditori „ 186.36
Átmeneti kamatok —
Interese tranzitoare „ 1.503.—
Áthozott nyereség
Profit anspos K 55.72
1912-iki nyereség
Profit din 1912 „ 1.072.05 K 1.127.77
K 64.665.33 K. 6.4665.33

Cntul Perdere și Profit. — Veszteség- és Nyereség-számla.

Debit.—Tartozik.

Cred. — Követel.

Betét kamatok —
Interese la dapneri K 1.825.16
10% adó —
10% dare „ 182.52
Kincstári adók —
Dári ersziale „ 118.97
Viszleszámitolási kamatok
Interese de reescont „ 2.660.65
Költségek —
Spese „ 922.18
Áthozott nyereség
Profit din 1911 K 55.72
1912-iki nyereség
Profit din 1912 „ 1.072.05 K 1.127.77
K 6.837.35

Áthozott nyereség —
Profit din 1911 K 65.72
Kötelezvény kamatok —
Interese dela obligatiuni „ 5.872.30
Jutalékok —
Provizioni „ 834.65
Felszólítási díjak —
Texe de provocări „ 74.58

Alkenyér, 31 Decembrie n. 1912

Siralon Săcărea m. p.
președ.—elnök

Silviu Viorel m. p.
cassar.—péztárnok.

Membrii direcțiunii: — Az igazgatóság tagjai:

Ioan Marian m. p. Ioan Prodan m. p. Ioan Frinc m. p.
Simion Codea m. p. Nicolae Miclea m. p.

Am revizuit conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele. —
Jelen számlákat felülvizsgáltuk és a könyvekkel összhangban találtuk.

Alkenyér, 1913 febr. 15-én

A felügyelőbizottság tagjai: — Membrii comit. de supraveghere:

Gelmărean Șofron m. p. Simion Viorel m. p. Gelmărean Nicolae m. p.
Radu Ioan m. p. Stanca Nicolae m. p. Marian Avram m. p.
Vasile Zaharie m. p. Ananie Viorel m. p.

Rachiu!

Vindem dela 100 litre în sus, sau și per vagon,

Rachiu de prune, curat, simplu sau întors (pre-fript), cu prețuri moderate!

„PRUNA”

societate pe acții industrială și comercială în Iliu-Mărășană—M-Illye.

3—3

Moasă diplomată.

Absolvind cursul de moșit și făcînd examenul prescris de lege, — aduc la cunoștință oă m'am așezat în Orăștie pentru a îndeplini slujba de moasă.

Sofia Romosan

moasă diplomată

(1—2) Orăștie, Str. bisericii unite 14.

MOSIE

de 130 jug. catastrale să
dă în arindă sau să vinde.

A să adresa la adm.
„Libertatea“.

(920) 1-3

Taur.

Subscrisul am de vânzare
un taur în etate de un an și
4 luni, soiul Pinzgau, cercetat
de comisie și aflat prima!

Pentru preț și pentru alte
informații a să adresa la:

Simion Oprea,

proprietar în Balomir
(p. u. Sibot-Alkenyer).

(930) 1-1

Local de prăvălie

cu arangement nou de tot în
el, avind lângă el pentru locuință
două odăi, cugă, cămară și
pivniță,

e de închiriat.

Să poate lua în samă îndată.
Prăvălia e la loc bun și a fost
aci tot prăvălie de 20 de ani.
A să adresa la

Iosef Hellitzer,

Orăștie (Szászváros), drumul
țării, vis-a-vis de școală rem.

(929) 1-3

Mosie de vânzare.

În comuna Budatelke, în
cercul Nagysármás (comita-
Kolozs) e o mosie comasată
de 215 jughere,

într'o tablă și o casă de locuit
cu o odaie și tindă, grajd pen-
tru 16 vite, un ocol pentru oi
și o fântână bogată în apă, în
imediată apropiere a comunei.
E de esarendat pe mai
mulți ani, dela 1 Novembrie
a. c. eventual dela 1 Aprilie
1914 începînd, în rindul întîiu
ca pășune.

Comuna Budatelke e pe li-
nia trenului Marosludas Beszter-
cze, are în apropiere 2 gare și
oficiu de postă. Informațiuni să
pot cere dela dl notar cer-
cuat Veres Gyárfás din
Budatelke, eventual dela pro-
prietar, care din 15 Martie până
în 1 Aprilie a. c. va fi în co-
mună și deci s'ar putea vorbi
cu dînsul în persoană.

Econom.

Un econom care se pricepe
la grădinărit, pomărit, precum
și la stupărit, căpătă aplicare la

Dr. Demetriu Ciuta

advocat în Bistrița (Besztercze),
cu care reflectanții să se pună
în legătură directă.

(924) 2-3.

Fin de vânzare.

La subscrisul să afă de
vânzare 5-6 vagoane fin și
otavă Ia, prima calitate. Să
vinde și în cantitate mai mică:
4-5 cară per clăditură, claie.
— Gara „Bácsi“ 5 kilometri
depărtare. — Drum de țară.

Petru Popovici,

preot-proprietar. Köboldogfalva.
Halta de tren. Kalánfurdó.
(931) 1-1 p. u. Pusza-Kalán.

Dela

„Cassa de păstrare“ (Reuniune)
în Săliște.

„Cassa de păstrare“ (Reu-
niune) în Săliște primește
depuneri dela

Cor. 2000, cu 5% iar dela
5000, cu 5 1/2%.

Darea o plătește institutul.

(777) 8-10 Direcțiunea.

Millioane

de înși folosesc contra

TUSEL

răgușelei, catharului, îmbălării,
tusel măgărești și cu zgirciuri:

KAISER-

Caramelle-

pectorale,

cu marca „B Brazil“.

6100 de atestate autenticate
prin notar public, ven-
nite dela medici și pri-
vași, apeveresc succesul sigur.

Sunt bomboane extrem de
prilicioase și cu bun gust.
Să capătă în pachet de 20 fil.
de 40 fil. și doza de 60 fileri
la farmaciile

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS

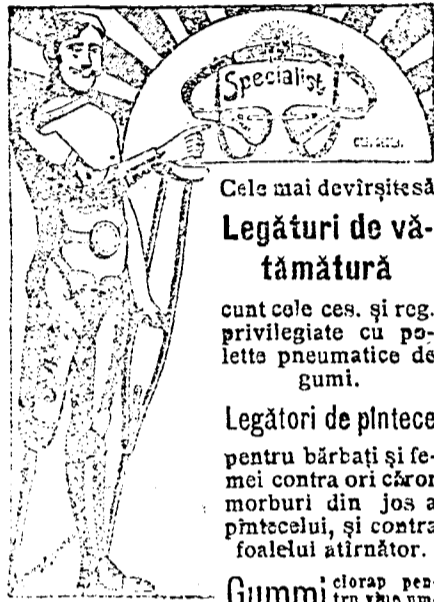
(732) 16-20

Conducător.

Societatea acționară „Hebe“
din Oláhszentgyörgy (Singeorgiul
român) comitatul Bistrița-Nă-
săud), caută un conducător pen-
tru manipularea, valorizarea și
lătirea apei minerale „Hebe“.
Competentul trebuie să poasă
cunoștință specifică în acea pri-
vință și tot odată trebuie să
aibă esperință practică referitor
la regularea intocmirilor de
scaldă.

(923) 2-3.

Reflectanții să bine voiască
a se adresa la domnul Dr De-
metriu Ciuta avocat în Bis-
trița (Besztercze), prezidentul
societății acționare „Hebe“.

Cele mai devirșite să

Legături de vâ- tămătură

cunt cele ces. și reg.
privilegiate cu po-
lette pneumatice de
gumi.

Legători de plntece

pentru bărbați și fe-
mei contra ori căror
morburi din jos a
pintecelui, și contra
foalelui atirător.

Gummi

clorap pen-
tru vâie um-
rate.

Picioare și mâni măicestrite

putași (tăiași).

Mașini ortopedice

pentru umblat și
spriginat

Corsete artificiale și spiginitoare.

ținătoare oblu pentru copii și fete crescute
strîmb precum și ori-ce ar-
ticil de lîpșă la

ingrijirea de bolnavi, pregătește după
cele mai mo-
derne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat
cu 3000 chipuri, și instrucție de între-
buințare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiată de ban-
dage (legători) și de articli igienici de
gummi: (773) 8-

I. Koletzi, Budapest, IV. Prov.
Koronahegy u. 17

Publicațiune de licitare.

Comuna politică Felsőpián
(comit. Szeben) dă spre întreprin-
dere pe calea licitațiunei
minuende publice zidirea casei
comunale cu etagiu, în legătură
cu cvartirul notarial, depou pen-
tru recvisitele de pompieri și
grajd pentru vite.

Licitațiunea să va ținea în
cancelaria comunei Felsőpián
la 16 Martie st. n. a curent
la oare 2 d. a.

Prețul strigărei 39.394 cor.
58 fileri.

Cauțiune 10% după prețul
strigărei, care va avea a să
depune în bani gata ori hirtii
de valoare.

Acțiuni nu să primesc ca
cauțiune.

Oferte în scris și închise
provăzute cu cauțiunea și cu
acea declarațiune că oferentul
cunoaște condițiunile, planul și
preliminarul de spese și că să
supune aceluia să primesc până
la începerea licitațiunei.

Lemnul de brad și peatra
necesară la clădire să poate
eventual cumpăra pentru pre-
țuri moderate dela comună care
are pădure de brad și baie de
piatră bună pentru clădit.

Oferte ulterioare nu să pri-
mesc.

Condițiunile mai de-aproape,
planul și preliminarul de spese
să pot vedea ori cînd în can-
celaria comunei Felsőpián.

Felsőpián la 14 Febr. 1913.

Primăria comunală:
P. Candroiu, Zacarie Tutar,
primar. (9.6) 2-2 notar

Invățăcel

de 12-14 ani, care știe bine
ceti și scrie, să primește în pră-
vălia subscrisului:

Ilie Branga, neg. în Câmpa.
(918) 2-2 (posta Lonysitelep Hunyad m.)

Pentru întrebări și răspunsuri oricine are să trimită o marcă postală!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Cine vrea să se vindece și să scape de orice rane, bube, dureri și tot felul de rele și năca-
zuri de pe trup să trimită după:

„LEACUL MINUNAT-VINDECĂTOR“!

Acest Leac are mare efect asupra bolilor de: uime, buboale, cocitură, gilci, sugel, bubă-
vinată, pete, ochi-de-găină, umflături, ulcioare, ariciu, răia-neagră, cocoare, broasca nigei,
răia-albă, păducei, arsuri, opărituri, scrofule, erbalș, apoi la orice tăieturi, la dureri de cap,
de mâni de picioare, de buze de limbă, de grumazi, de spate, de pantece, precum și vinețea
devenită din căzut s'au din bătut, și la tot felul de umflături, rane, și bube urite de pe trup.

Leacul folosit vindecă ori-ce boale de acestea. Dacă morbul (boala) e mai veche coace fără
nici o durere spărgînd rana și trăgînd puroiul (captura rămînînd omul sănătos. Vindecă
chiar și morburile secrete învechite, Leacul e folosit și pentru animalele
domestice rănite, de aceea e bine ca la nici un om să nu lipsească din casă acest Leac pentru
cazuri de îmbolnăviri. Leacul acesta se poate păstra dela 1-5 ani fără a se strică, avînd un
miros plăcut, fiind combinat (făcut) din mai multe părți alese curate și nepericuloase.

Loacul acesta nu se afă de vânzare în nici o farmacie (apătecă), că să poată căpătă numai
direct la mine. Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit Leacul să dau la cumpărare. Oricare om
trimișînd după acest Leac dator a-mi scrie că ce boală are și de cît timp
sufere dureri, și fostă în spitale? La oricare comandă Leacul se perfecțiunează în urma
comandei primite făcîndu-se oricui proaspăt trimișîndu-se imediat la adresa cerută. Cu cît
trimit mai mulți oameni la un loc pe o adresă vindndule laacul într'un pachet, cu atît îl primesc mai ieftin.
Ca să poată trimite oricine după „Leacul-minunat-vindecător“ îl dau cu următorul preț:

„Leac-minunat-vindecător“ (o rudă de 10 cm lungă
costă 5 coroane. Două ruzi 7 coroane. Celorce
cumpără dela 10 ruzi în sus, primesc ruda cu 2
coroane. Cine comandă dela 15 rude în sus, pri-
mește ruda numai cu 1 cor. 50 fil. — Colorce tri-
mit banii înainte, li-se trimite pachetul fran-
cat (plătii).

(932) 1-1

Adresați-vă cu încredere la:

Romul Budoiu-Deleanu
în Șimleu (Szilágyosmlyó)
(Mikszáth K. u. 17 sz.)

Dați adresa corect: numele, caracterul, posta ultimă și comitatul!

Preț ieftin vindecare sigură!

Comandele se trimit și cu ramburs!

„CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE“.

CONVOCARE

P. T. Membri „CASSEI DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE“ sunt invitați la

a XXIX-a adunare generală ordinară,

conform §. 15 din statutele Reuniunii, pe JOI, în 20 Martie st. n. a. c., la 2 ore p. m., în sala festivă a școlii gr.-or. române din Săliște, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul Direcțiunii.
3. Raportul conziliului de inspecțiune.
4. Staverirea bilanșului pro 1912, distribuirea profitului și votarea absolutului.
5. Alegerea a 2 membri în conziliul de inspecție, în sensul §. 22 cu mandat de 3 ani.

Domnii membri cu vot deciziv, — adică aceia care sunt trecuți cu cel puțin 3 luni înainte de adunare în registrul membrilor, — sunt, în sensul dispozițiilor §-lui 10. din statute, rugați a-și depune părțile de fondare și documentele de plenipotență la cassa institutului cel mult până în 17 Martie st. n., iar la institutele: „ALBINA“, Sibiu; „CASSA DE PĂSTRARE ÎN MERCUREA“; „ARDELEANA“, Orăștie; „MURĂȘANA“, Reghinul-săsăsc, — până în 15 Martie st. n. 1913.

Săliște, 20 Februarie 1913.

Active.		CONTUL BILANȚ		DIRECȚIUNEA		Pasive.	
Cassa în număr — — — — —	K 65.149.55	Capital societar — — — — —				K 250.000.—	
Monele — — — — —	„ 289.24	Fondul de rezervă — — — — —	K 100.000.—				
Bon în Giro-Conto la banca Austro-ung. — — — — —	„ 500.—	Fondul special de rezervă — — — — —	„ 88.011.68				
Cambii — — — — —	„ 813.939.88	Fondul de binefaceri — — — — —	„ 68.231.39				
Imprumuturi ipotecare — — — — —	„ 914.795.71	Fondul spitalului public în Săliște — — — — —	„ 60.326.15				
Credite de Cont-curent cu acoperire — — — — —	„ 910.647.23	Fondul de penziune — — — — —	„ 25.905.19	K 342.474.41			
Credite personale — — — — —	„ 282.264.—	Depuneri în cassette — — — — —	K 15.938.51				
Efecte publice și diverse acții — — — — —	K 344.770.10	Depuneri spre fructificare — — — — —	„ 2.809.863.85	K 2.825.802.36			
Casele institutului — — — — —	„ 98.000.—	Imprumuturi în Cont-curent — — — — —		„ 106.190.—			
Imprumuturi din fond. de binefaceri — — — — —	„ 68.231.39	Cambii reescontante — — — — —		„ 22.343.—			
Depunerea înfiinșind. spital public în Săliște — — — — —	„ 60.326.15	Diverși creditori — — — — —		„ 6.357.15			
Depunerea fondului de penziune — — — — —	„ 25.905.19	Dividende neridicate — — — — —		„ 540.—			
Mobilier — — — — —	K 5.762.90	Interese anticipate pro 1913 — — — — —		„ 21.871.23			
după amortizare de — — — — —	„ 582.90	Profit net — — — — —		„ 45.218.56			
Diverși debitori și inter. trans. restante — — — — —	„ 30.798.27						
	K 3.620.793.71						K 3.620.796.71

Spese.		Contul Profit și Perdre.		Venite.	
Interese:		Interese:			
pentru depuneri spre fructificare — — — — —	K 129.866.83	dela cambii — — — — —	K 60.095.18		
„ reescont — — — — —	„ 1.721.60	„ imprumuturi ipotecare — — — — —	„ 65.585.73		
Spese:		„ credite de Cont-curent — — — — —	„ 55.773.72		
salare și bani de cvartir — — — — —	K 19.933.18	„ credite personale — — — — —	„ 23.783.18		
marce de prezență — — — — —	„ 1.910.—	„ efecte — — — — —	„ 15.750.46	K 220.988.27	
imprimare, registre, porto, diverse — — — — —	„ 7.295.19	Chirii — — — — —		„ 3.291.47	
Contribuțiuni:		Profit la monele, proviziune și alte venite — — — — —		„ 1.379.59	
directă — — — — —	K 5.644.39				
10% după interesele depunerilor — — — — —	„ 12.986.68				
Amortizare:					
din casele institutului — — — — —	K 500.—				
din mobilier — — — — —	„ 582.90				
Profit net — — — — —	„ 45.218.56				
	K 225.659.33				K 225.659.33

La finea anului 1911 au fost 273 membri, în anul 1912 au repășit 5, de nou au intrat 12 membri, la finea anului 1912 au fost 280 membri cu 1250 părți de fondare.

Săliște, în 31 Decembrie 1912

DIRECȚIUNEA:

Dr. N. Calefariu m. p., prezident. C. Herția m. p. dir. exec. Dr. N. Comșa m. p. Dr. Ioan Lupaș m. p. D. Roșca m. p.
D. Lăpădat m. p. Petru I. Comșa m. p. N. Hențiu m. p. Bucur Comșa m. p. Ioan Răcuciu m. p. Ioan Bârsan m. p.

Subsemnatul Consiliu de inspecțiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.
Săliște, în 20 Februarie 1913.

Ioan Banciu m. p. prezident. Ioan Chirca m. p. E. Criștiu m. p. Iuliu Crișan m. p. Ilie Hociotă m. p.

A W I Z !

Celor ce, în cazuri triste de moarte, au trebuință a cumpăra coșciuguri, cruci, etc. simple și împodobite, la subscrisul le află mai oftin ca ori-unde!

Un coșciug, care s'a vindut pân'acum cu 25 fl. îl vind cu numai 18 fl.

Rog pentru binevoitorul sprigin

Cu toată stîlma:

Dumitru Martin
măestru măsur în Orăștie.

Strada Cetății Nr. 15 (Casa proprie)

Lîngă casa orașului.

(922) 2—

30 mii
pări, de 4 și 5 metri, să află
la subscrisul de vînzare!

La oameni cunoscuți să dau
și a conto pe Novembre.

I. Oprean, preot emerit.
(919) 2-5 Koneza (Alsófehér m.)

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș
specialist în boale de femei și
specialist în morburii de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordinează dela 8—10 pentru
boala de femei, dela 2—5 pen-
tru morburii dp dinți. (737) 14—20

Casă de vînzare!

Din cauza întreprinderii u-
nei călătorii în străinătate, casa
din strada mică nr. 274, din
Vaidei, constatătoare din 5 in-
căperi, grajd, șură, 2 cotețe
pentru porci și grădină mare
cu diferiți pomi roditori, are li-
cență de circimă, trafic și sare;
aranjată cu prăvălie și pavilion
de joc, să vînde din mîntă
liberă.

Informații la proprietarul:

George Gavrila

din Valdel.